

Eidsberg kommune
Kommunestyret

SÆRUTSKRIFT

Saknr.	Politisk behandling	Møtedato
0121/04	Formannskapet	18.10.04
0080/04	Kommunestyret	28.10.04

Arkivkode:024 F	Arkivsaknr.:04/00999	L.nr.: 011278/04	Saksb.: ARB
-----------------	----------------------	------------------	-------------

SAK 0080/04

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2004: 13 EN NY ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Saken legges frem for kommunestyret med slik

innstilling:

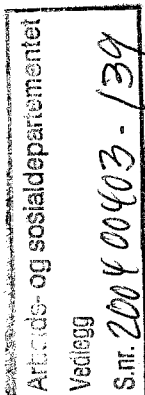
1. For å få flest mulig brukere fra trygd og sosialhjelp og over i arbeid og aktiv virksomhet er det behov for en ytterligere samordning av aetat, trygdeetaten og den kommunale sosialtjenesten. En slik samordning bør også gjelde ytelser gitt etter lov om sosiale tjenester.
2. Rattsutvalgets forslag om å opprette en bred etat for inntekt og arbeid støttes prinsipielt. Denne organisasjonen bør imidlertid også gi de som faller utenfor arbeidsmarkedet en inntektssikring. Denne etaten bør ha et helhetlig ansvar for å hjelpe så mange som mulig over i arbeid og aktiv virksomhet.
3. Rattsutvalgets forslag til organisering av velferdsforvaltningen representerer ingen god løsning på den gråsoneproblematikken vi i dag opplever mellom aetat og trygdeetaten på den ene siden, og den kommunale sosialtjenesten på den andre siden. Utvalgets forslag til organisering vil ikke kunne tilby brukergruppen i denne gråsonen en tilstrekkelig samordnet og enhetlig tjeneste. Det er en forutsetning for å kunne realisere arbeidslinjen også for denne gruppen.

Kommunestyrets behandling:

Ingen forslag.

Kommunestyrets enstemmige vedtak i møte 28.10.04, sak 0080/04:

Formannskapetets innstilling vedtas.

Formannskapets behandling:

Ingen forslag.

Formannskapets enstemmige innstilling i møte 18.10.04, sak 0121/04:

Administrasjonssjefens forslag vedtas.

Rett utskrift bekreftes.

Sendes til:

1. Skolesjef
2. Kultursjef
3. Helse- og sosialsjef
4. Teknisk sjef
5. Servicekontoret
6. Trygdesjef Eidsberg kommune
7. Leder Aetat Indre Østfold

SAKSOPPLYSNINGER:

Vedlegg: Kapittel 2 i NOU 2004: 13 - Sammendrag

Teksten under overskriften saksopplysninger er hentet fra KS Østfold sin saksbehandlerstøtte. Dette gjelder også oppstillingen av de brukergruppene som faller inn under sosialtjenestens ansvarsområde på side fire i denne saken.

Denne høringsuttalelsen forholder seg kun til de anbefalingene Rattsøutvalget gir, og drøfter ikke de alternative modellene som blir beskrevet i utredningen.

Stortinget behandlet St.meld. nr.14 (2002-2003) "Samordning av aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten" 13. mai 2003. Stortinget vedtok å sende storingsmeldingen tilbake til regjeringen og ba samtidig regjeringen utrede ulike modeller for en velferdsetat, bestående av dagens aetat, trygdeetat og sosialtjenesten. Som et ledd i oppfølgingen av Stortingets vedtak, oppnevnte regjeringen 15. august 2003 et utredningsutvalg: Rattsøutvalget. Utvalget fikk i mandat å utrede ulike organisasjonsløsninger som kunne fremme de oppsatte mål for en samordnet arbeids- og velferdsforvaltning. Utvalget skulle både utrede og vurdere løsninger med en felles etat for sosialtjenesten, arbeidsmarkeds- og trygdeetaten i kommunale og statlig regi og modeller som var beskrevet nærmere i St.meld.nr.14 (2002-2003).

Utvalget la frem NOU 2004:13 "En ny arbeids- og velferdsforvaltning" 29. juni 2004. Utredningen anbefaler en todelt statlig modell, en etat for arbeid og inntekt og en pensjonsetat.

Etaten for arbeid og inntekt skal ha ansvar for alle ytelser og tjenester rettet mot personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet eller som trenger hjelp som følge av arbeidsløshet eller manglende arbeidsevne på varig eller midlertidig basis. Det vil si alle aetats oppgaver, alle trygdeetatens arbeidsrettede tiltak og tjenester og relaterte ytelser (blant annet dagpenger, attføringspenger, rehabiliteringspenger, tidsbegrenset uførestønad, uførepensjon og sykepenger, ytelser til enslige og etterlatte forsørgere, formidling og kvalifisering av arbeidssøkere, aetats tjenester mot arbeidsgiverne, oppfølging av sykemeldte reaktivisering av uføretrygdde og arbeidet med inkluderende arbeidsliv). Staten skal også ha ansvar for en ny statlig arbeidssøkerstønad, som et alternativ for personer som i dag mottar kommunal sosialhjelp. Dette gjelder de som er reelle arbeidssøkere, men som ikke har rett til dagpenger. Det er antydning at den sistnevnte gruppen utgjør om lag halvparten av sosialhjelpsmottakerne.

Pensjonsetaten får ansvar for alderspensjon, barnetrygd, kontantstøtte, fødsels og adopsjonsstønad, grunn- og hjelpestønad, refusjon av helseutgifter, administrasjon av helserelaterte tjenester og oppgaver knyttet til fastsettelse og innkreving av underholdningsbidrag. Store deler av pensjonsetatens funksjoner vil kunne sentraliseres, og den kan representeres lokalt gjennom samarbeidsløsninger med kommunene eller etaten for arbeid og inntekt.

Utvalget foreslår at kommunene beholder ansvaret for den økonomiske sosialhjelpen og sosialkontorene etter sosialtjenesteloven, men forslår samtidig innføring av en ny statlig arbeidssøkerstønad. Utvalget mener det er ønskelig at etaten for arbeid og inntekt i størst mulig grad fanger opp dagens sosialhjelpsmottakere som kan ta arbeid, det vil si arbeidssøkere uten dagpengerettigheter og personer med behov for arbeidsrettede tiltak.

Etaten for arbeid og inntekt må selv utforme en førstelinjetjeneste og en kontorstruktur som tar hensyn til krav om tilgjengelighet, kompetanse og behovet for samarbeid med andre instanser. Kommunene beholder ansvaret for sosialkontorene, og det vil være nødvendig å ha et samarbeid mellom etaten og kommunene om førstelinjetjenester. Utvalget mener at etatens førstelinjetjeneste så langt som mulig må samlokaliseres med sosialtjenesten i kommunene. Staten bør kunne ha tilstedeværelse i de fleste kommuner. Men der brukergrunnlaget tilsier det, kan betjening i førstelinjen av flere kommuner være en bedre løsning.

ADMINISTRASJONSSJEFENS MERKNADER:

I lang tid har både overordnede statlige myndigheter og velferdsstatens brukerorganisasjoner satt fokus på arbeidsdelingen mellom ulike offentlige etater som sammen forvalter våre velferdsgoder. Dagens arbeidsdeling og fordeling av ansvar og myndighet mellom Aetat, trygdekontoret og sosialtjenesten har åpenbare svakheter som kommer klart til syne i brukernes møte med velferdsforvaltningen:

- Brukeren opplever å bli skjøvet fram og tilbake mellom de tre etatene.
- Brukeren må forholde seg til mange hjelpere som stiller de samme spørsmålene.
- Brukeren opplever liten forutsigbarhet i sitt hjelpetilbud.

- Ingen offentlige etater ser hjelpetilbudet som en helhet og tar ansvaret for summen av tiltak rettet mot den enkelte.
- Velferdstilbudet som en helhet bidrar ikke til å innfri brukerens overordnede målsettinger.

Som en konsekvens av disse svakhetene klarer ikke dagens velferdsforvaltning i stor nok grad å realisere arbeidslinja: Få flere brukere ut av systemet – fra trygd og sosialhjelp og over i arbeid og aktiv virksomhet (for eksempel utdanning).

Som et svar på svakhetene i dagens velferdsforvaltning har Rattsøutvalget lagt frem sin innstilling. Spørsmålet er om utvalgets forslag til organisering vil gjøre velferdsforvaltningen bedre i stand til å realisere arbeidslinja og ivareta brukernes behov?

Et stykke på vei vil Rattsøutvalgets forslag bidra til bedre tjenester for flere av våre brukere. Med en ny etat for arbeid og inntekt er det grunn til å tro at flere brukere som står i fare for å falle ut av arbeidslivet, eller som trenger hjelp som en følge av arbeidsløshet eller manglende arbeidsevne, vil kunne få et bedre tilbud. Etaten for arbeid og inntekt vil ha et samlet ansvar for alle aetats oppgaver og alle arbeidsrettede tiltak, tjenester og relaterte ytelser som i dag hører hjemme i trygdeetaten. Denne samlingen av virkemidler fra aetat og trygdeetaten i en etat vil gjøre velferdsforvaltningen i stand til å møte flere av våre brukere med mer hensiktsmessige og helhetlige løsninger.

Rattsøutvalgets forslag går imidlertid ikke langt nok: Flere av våre brukergrupper, som i dag lider under manglende samordning av virkemidler og tiltak, vil også med Rattsøutvalgets forslag til organisering møte en fragmentert og lite helhetlig velferdsforvaltning. Det vil fremdeles være en problematisk gråsoner mellom den kommunale sosialtjenestens ansvarsområde og ansvaret til den nye etaten for inntekt og arbeid.

Gråsonen mellom sosialtjenesten og etaten for inntekt og arbeid.

Etaten for inntekt og arbeid vil få flere målgrupper enn de som faller inn under aetats ansvarsområde i dag. Etaten vil få ansvaret for de av trygdekontorets stønadsmottakere som er under 67 år og de som kategoriseres som reelle arbeidssøkere fra sosialtjenesten. I tillegg vil de som er reelle arbeidssøkere og som ikke har krav på dagpenger motta en statlig arbeidssøkerstønad administrert av den nye etaten for inntekt og arbeid. Intensjonen med denne stønaden er å gi den nye etaten et helhetlig ansvar for de av dagens sosialhjelpsmottakere som kan ta arbeid. Med disse endringene vil vanskelige gråsonesaker mellom trygdeetaten og aetat være eliminert, men vi vil sitte igjen med en problematisk gråsoner i møtet mellom den kommunale sosialtjenesten og den nye etaten for inntekt og arbeid.

Den kommunale sosialtjenesten vil fortsatt ha ansvaret for:

- de som ikke blir klassifisert som reelle arbeidssøkere
- de som ikke følger opp kravene i den nye etaten, om aktivitet, om å ta de tiltak og jobber de blir tilvist og om nødvendig å flytte
- de som mister uføretrygden

- de som har brukt opp sine rettigheter ved den statlige etaten. Det kan være de som
 - o har vært på rehabilitering, men er for syke til attføring og ikke dekker kravene til uføretrygd
 - o har gått ut tiden på atrygd, men ikke kom i jobb
 - o har gått ut tiden på overgangsstønad, men ikke har kommet i jobb
 - o har gått ut tiden på den nye jobbsøkerstønad i den nye arbeid/inntektetaten
- de som får så lite utbetalt gjennom statlige ordninger at det ligger under den veiledende normen har satt for sosialhjelp og derved kan få supplerende sosialhjelp
- de som er i en ekstraordinær situasjon og har behov for supplerende sosialhjelp over tid
- de som har behov for nødhjelp i en akutt økonomisk situasjon

Arbeidet med disse brukerne vil fremdeles representere en vanskelig gråsone i møtet mellom den kommunale sosialtjenesten og den statlige etaten for inntekt og arbeid. Med dagens organisering opplever vi et svarteperspill om ansvar mellom sosialtjenesten og aetat. Så lenge ingen av etatene har et helhetlig eierskap til problemet som skal løses, brukes mye energi på å omdefinere en oppgave slik at den faller inn i den andre etatens ansvarsområde. Med Rattsøutvalgets forslag til organisering vil konfliktlinjen mellom sosialtjenesten og etaten for inntekt og arbeid om hvem som skal få hjelp til å komme i arbeid, fortsatt bestå. Kommunen må som siste instans ta seg av de oppgavene som ikke blir løst andre steder.

Uansett hvordan vi velger å organisere det offentlige hjelpetilbudet vil det være oppgaver som ikke entydig lar seg plassere i et tydelig avgrenset ansvarsområde. Det er likevel grunn til å hevde at Rattsøutvalgets forslag til organisering ikke representerer en optimal løsning. De brukerne som fortsatt vil befinne seg i gråsonen mellom den nye etaten for inntekt og arbeid og sosialtjenesten, i gråsonen mellom stat og kommune, er kanskje de som ville hatt mest å tjene på en helhetlig, samordnet velferdsforvaltning. Nettopp for denne gruppen må vi ikke undervurdere betydningen av en samordnet velferdsforvaltning og et godt koordinert hjelpetilbud. Det bør være en målsetting at også disse brukerne møter en saksbehandler som råder over det samlede settet med tiltak som er nødvendig for å få dem på rett spor.

KONKLUSJON:

Rattsøutvalgets forslag til organisering av velferdsforvaltningen har ingen god løsning på den gråsoneproblematikken vi opplever i dag mellom aetat og trygdeetaten på den ene siden, og den kommunale sosialtjenesten på den andre siden. Svarteperspillet om ansvar mellom disse etatene vil ikke opphøre, og utvalgets forslag til organisering vil ikke kunne tilby brukerne i denne gråsonen en tilstrekkelig samordnet og enhetlig tjeneste. Det er en forutsetning for å kunne realisere arbeidslinja også for denne gruppen.